

Στάθης Μπίρταχας

Βιο-βιβλιογραφικά στοιχεία

Ο Στάθης Μπίρταχας είναι ιστορικός. Γεννήθηκε στην Αθήνα, στο πανεπιστήμιο της οποίας ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές του σπουδές. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου από όπου έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα το 2001 [Θέμα διδακτορικής διατριβής: “Ο Paolo Sarpi και οι ελληνορθόδοξοι βενετοί υπήκοοι ανάμεσα στη Ρώμη και στη Βενετία”]. Έχει λάβει υποτροφίες από διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς για τη διεξαγωγή ερευνών στην Ιταλία και στην Ελλάδα. Μεταξύ των ετών 2001-2007 δίδαξε μεσαιωνική και πρόιμη νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία στα Πανεπιστήμια Κρήτης και Αιγαίου. Επίσης, από το 2003 έως το 2017 υπήρξε μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Π.Σ. «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Θεματική Ενότητα «Γενική Ιστορία της Ευρώπης»). Σήμερα υπηρετεί ως μόνιμος επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου διδάσκει μεσαιωνική και νεότερη ιταλική ιστορία και ιστορία των ελληνοϊταλικών σχέσεων (ιταλικές κυριαρχίες στον ελλαδικό χώρο και την ανατολική Μεσόγειο, ελληνική διασπορά στην ιταλική χερσόνησο).

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται: α) η ιστορία του βενετικού κράτους (θρησκευτική, εκπαιδευτική και πολιτιστική πολιτική της Βενετίας έναντι των ελληνορθόδοξων υπηκόων της, ιστορία των ιδεών κατά την περίοδο της Μεταρρύθμισης και της Αντιμεταρρύθμισης και στρατιωτική ιστορία στις βενετικές κτήσεις στην Ανατολή)· β) η ελληνική παρουσία στην ιταλική χερσόνησο (15ος-19ος αι.)· γ) οι ελληνοϊταλικές ιδεολογικές, πολιτιστικές και στρατιωτικές σχέσεις και ανταλλαγές κατά την περίοδο του *Risorgimento* (ιταλική μετανάστευση στον ελλαδικό χώρο, ιταλικός στρατιωτικός εθελοντισμός [φιλέλληνες, γαριβαλδινοί]).

Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Κοινωνία, πολιτισμός και διακυβέρνηση στο βενετικό Κράτος της Θάλασσας: Το παράδειγμα της Κύπρου*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2011 και έχει μεταφράσει στην ελληνική το βιβλίο του Letterio Augliera, *Libri, politica, religione nel Levante del Seicento: La tipografia di Nicodemo Metaxas, primo editore di testi greci nell'Oriente ortodosso*, Venezia, Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, 1996 (*Βιβλία, πολιτική, θρησκεία στην Ανατολή τον 17ο αιώνα: Το τυπογραφείο του Νικόδημου Μεταξά, πρώτου εκδότη ελληνικών βιβλίων στην ορθόδοξη Ανατολή*, Αθήνα: Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Κεφαλονιάς και Ιθάκης, 2006).

Επιλογή δημοσιεύσεων

«Esilio risorgimentale e filellenismo combattente al tempo di Ugo Foscolo: il conte Giacinto Provana di Collegno in Grecia (1824-25)». Υπό δημοσίευση στα Actes du Colloque International Interdisciplinaire *Ugo Niccolò Foscolo entre Italie et Grèce*

- (Université Nice Sophia Antipolis, Université Sorbonne Nouvelle Paris 3 & Università degli Studi di Genova; Nice – Ventimille, 9-11 Mars 2017).
- «*Stradioti, Cappelletti, Compagnie or Milizie Greche: «Greek» Mounted and Foot Troops in the Venetian State (fifteenth-eighteenth centuries)*». Υπό δημοσίευση στο *A Military History of the Mediterranean Sea: Aspects of War, Diplomacy and Military Elites*, eds. Georgios Theotokis and Aysel Yildiz, Leiden: Brill.
- «Venezia e l'istruzione dei Greci dello *Stato da Mar* al tempo di Paolo Sarpi: problemi e prospettive». Υπό δημοσίευση στα *Atti del Convegno internazionale di studi Venezia e l'Europa Orientale tra il tardo Medioevo e l'Età moderna* (Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica; Venezia, 23-24 aprile 2015).
- «“In defence of the liberty and the rights of Great Mother Greece”. The Italian *Garibaldini* Volunteers in Epirus: the decline of a long tradition in Greece. Evaluation of an old story and new research perspectives», *Mediterranean Chronicle* 6 (2016), Corfu 2017, pp. 161-182.
- «Deviant Ideas, Prohibited Books and Aberrant Practices: reflections of the Roman Inquisition in the Societies of the Venetian Ionian Islands (sixteenth-seventeenth centuries)», *Mediterranean Historical Review* 32:1 (2017), pp. 41-64.
- «Εκφάνσεις του ιταλικού φιλελληνισμού κατά τη δεκαετία του 1820», στο *Φιλελληνισμός: Το ενδιαφέρον για την Ελλάδα και τους Έλληνες από το 1821 ως σήμερα*, επιμ. Α. Β. Μανδουλάρα, Γ. Β. Νικολάου, Λ. Φλιτούρης, Ν. Αναστασόπουλος, Αθήνα: Δήμος Νικολάου Σκουφά – Ηρόδοτος, 2015, σ. 373-391.
- «Solidarietà e scambi ideologico-culturali italo-ellenici in epoca risorgimentale: l'emigrazione politica italiana nelle Isole Ionie e in Grecia», *Mediterranea. Ricerche storiche* 26 (dicembre 2012), pp. 461-474.
- «La memoria degli *stradioti* nella letteratura italiana del tardo Rinascimento», in *Tempo, spazio e memoria nella letteratura italiana. Omaggio ad Antonio Tabucchi / Χρόνος, τόπος και μνήμη στην ιταλική λογοτεχνία. Τιμή στον Antonio Tabucchi*, a cura di Z. Zografidou, Salonicco, Università Aristotele di Salonicco – Aracne – University Studio Press, 2012, pp. 124-142.
- «Ουμανισμός, Μεταρρύθμιση και Αντιμεταρρύθμιση στη βενετική Κύπρο: αφομοίωση, αντίσταση και νέες ταυτότητες», στα *Πρακτικά του Δ' Διεθνούς Συνεδρίου Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών*, με θέμα *Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)* (Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010), επιμ. Κ. Α. Δημάδης, τ. Γ', Αθήνα: Ε.Ε.Ν.Σ., 2011, σσ. 665-674.
- «Μορφές πρόσληψης της Μεταρρύθμισης και μηχανισμοί πειθάρχησης στην Ιταλία στα μέσα του 16ου αιώνα: Κύπριοι βενετοί υπήκοοι στη ρωμαϊκή Ιερά Εξέταση», *Κυπριακά Σπουδαί* 73 (2009), Λευκωσία 2011, σσ. 157-169.
- «Verso lo Stato moderno in Italia. Aspetti del *giurisdizionalismo* veneziano all'alba dell'età barocca: la sovranità sui sudditi greci nelle colonie d'oltremare», in *I Greci durante la venetocrazia: uomini, spazio, idee (XIII-XVIII sec.)*, *Atti del Convegno Internazionale di Studi* (Venezia, 3-7 dicembre 2007), a cura di Ch. Maltezou, A. Tzavara e D. Vlassi, Venezia, Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia, 2009, pp. 83-97.

«Le idee della Riforma in terra balcanica: il viaggio del “beneficio di Cristo” dall’Italia al Levante veneziano e ottomano», *Annuario dell’Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica di Venezia* 9 (2007), București 2008, pp. 39-45.